

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této elektronické publikace nesmí být reprodukována nebo šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu vykonavatele majetkových práv k dílu, kterého je možné kontaktovat na adrese: Nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress, Rybkova 19, 602 00 Brno.

All rights reserved. No part of this e-book may be reproduced or transmitted in any form or by any means without prior written permission of copyright administrator which can be contacted at Masaryk University Press, Žerotínovo náměstí 9, 601 77 Brno.

Botrys neboli esej o záludnostech historikovy práce (rozprava o metodě)

Libor Vykoupil

Už přes čtyřicet let píšu gastronomický slovník. Naše sekretářka tvrdí, že jde o dějiny světa přes jídlo, a já s ní tak nějak vnitřně souhlasím. To je ostatně důvod, proč práce přes mohutný výstup spíše přibývá, než aby se blížila ke konci. V současné době, ale čísla jsou k únoru letošního roku, mám zhruba hotových 7681 hesel na celkem 8254 normostranách, což představuje nepředstavitelných 14 857 803 znaků. Přepočteno na svazky je to i s obrázky, tabulkami, grafy, rejstříky a literaturou úhledná dvacítká svazků.

Zalovil jsem v nich a odhodlal se psát o tom, proč ještě pořád novináři vyprávějí báchorky o tom, kdo byl jaký, když už mají jasné důkazy opřené o tvrdá historická fakta. Hitler – Stalin – Churchill se mi stále jeví jako moc pěkné téma, protože první zdaleka nebyl takový puritán a druzí dva zdaleka takoví opilci, jakými se pro dějiny stali. Historici už to mnohokrát vyvrátili, ale novináři se své kosti nechtějí pustit, a tak stále šíří zkazky o tom, jak vegetarián a abstinent Hitler prohrál s opilcem Stalinem a sybaritou Churchillem.

Mám na to téma připraven poměrně obsáhlý text, ale nakonec se skoro současně ozvali dva přátelé a absolventi mého studia se zájmem o problematiku, a dostali přednost. A protože *hora ruit*, spokojil jsem se nakonec s touto statí, která možná i nezajímavému umožní pochopit, proč se můj slovník pomalu mění v to, zač jej považuje naše sekretářka.

Na samém počátku bylo v nadpisu tohoto článku uvedeno slovníkové heslo „Botrys“ a pracovní text k němu zněl pouze „Řecké brandy o 40 % alkoholu. Název je patrně odvozen od pojmenování ušlechtilé plísně *Botrytis cinerea*“.¹ Když jsem svoji práci doladřoval, což dělám nárazově a zcela nesystémově, narazil jsem na toto heslíčko, a nedalo mi to. Musím ho nějak rozvinout do podoby alespoň připomínající statě věnované jiným alkoholům. Takže jsem zapátral ve své literatuře i na internetu. Ukázalo se, že cesta nebude tak snadná, jak se jevila na samém

---

1 Miloslava Kelblová, *Encyklopedie nápojů*, Praha: Grada 1996, s. 26.

počátku. Řecká značka Botrys zjevně není nijak proslavená, encyklopedie ji prakticky neznají, některé odkazují ke konci 19. stol., ale bez dalších podrobností, jinde jsem našel, že už 30 let neexistuje. Jediný, i když dost subjektivní dodatek bych mohl převzít z oblíbené Goldhammerovy práce: „... řecká brandy z hroznového vína, úměrné koňakové barvy, vůně i chuti. Docela příjemně se pije.“² Jenže se tu nic neřeší o tak klíčových věcech, jako je původ a historie značky, případně jména s ní spojená.

Nejsem ale typ historika, který se tím dá odradit. Jenže vyhledávače tohle nerespektují. Na heslo „Botrys“ reagovaly laxně, ba dokonce by se dalo říci, že až přehlíživě. Nepočítám samozřejmě, že v sekci „obrázky“ vám poskytnou pohled na slušnou baterii lahví s nápisem „Botrys“ na viněť. Dal jsem si alespoň tu práci, že jsem vyhledal originální verzi názvu s pocitem, že domácí řecké servery budou přece jen sdílnější než ty mezinárodní. Musím říci, že termín „Βότρυς“ nabídl více možností, než jsem čekal, ale jeho zjevnou chybou byla ona řečtina. Všechny odpovědi byly psány řecky a na překladače se nedá spoléhat. Mít text v řečtině a nasadit na něj googlovský překladač je jako luštit Kanta bez znalosti němčiny a s podporou dyslektického franštináře.

Řecké písmo jsem zvládl snadno, ale problém byl s jazykem. Musím ovšem k jejich obraně říci, že když překladače zbavíte nutnosti luštit neznámá písmenka, chovají se vstřícněji. Zejména překladač zabudovaný do Wordu. Tak se mi dostalo zásadního poučení, že totiž „Rozložení změt' Botrys, bude se dostanete do dvou velkých společností, ‚Oinogeorgiki Aristovoulos Zannos – Emmanuel Rus & Co‘ a ‚vinice – lihovin Firma Charilaos & Co‘“. Paráda. Už se bylo čeho chytit. Tedy myslel jsem si to. Odhalil jsem celkem tři jména, a všechny tři stopy vedly – nikam. Po zdoluhavém pátrání bylo jasné, že se každý třetí Řek jmenuje křestním jménem Charilaos, ale člověk s takovým příjmením snad ani neexistuje. Tedy pokud se nespokojíte s tvrzením, že „oddenek galgánu je možné i dnes koupit ve specializovaných obchodech jak čerstvý, tak v mletém prášku, který nese obchodní pojmenováním *laos*“.

Opustil jsem tedy (prozatím) tuhle stopu a vydal se po té druhé. Jméno Emmanuel Rus působilo poněkud něřecky, a tak jsem si je nechal na konec a soustředil se na Aristovoula Zannose (Zanna?). A ejhle, vypadl z amerických genealogických stránek. Tedy přesněji, objevila se Alice Madeleine Zannou a pak i její manžel – rodák z Konstantinopole Aristovoulos (Aristoboulos) Zannos (Αριστόβουλος

2 Jan Goldhammer, *Lexikon nápojů. Míni-vini slovník*, Praha: Merkur 1973, s. 23.

Ζάννος). A dokonce i její bratr, Jean Marius Emmanuel Roche.³ Nemohl by to být ten neřecký Emmanuel Rus? Několikeré stránky s rodokmeny potvrdily, že ano.

Skvělé, mám dvě jména zakladatelů firmy z konce 19. stol., dokonce i s rodinnou spřízněností. Spolužáci z vysoké školy potvrdili svoje obchodní spojení tím, že si sestra jednoho vzala toho druhého a její bratr se oženil, a to rovněž s Řekyní. Nádhera. Ale v dějinách firmy Botrys jsme se neposunuli ani o kousek. A to ani přes to, že v oxfordském průvodci světem vína je Emmanuel Roche uveden.⁴ Jenže nikoliv v souvislosti s tvrdým alkoholem, ale jako společník firmy dovážející hrozny (rozinky) do Anglie a podílející se na vinařské produkci v samotné Velké Británii.

Vzal jsem tedy všechna tři jména v originální řecké podobě a zadal je vyhledávači. Pokud se nezahltí a neřekne, že nenašel nic, musí být někde stránky, kde se všichni tři sejdou u jednoho díla. Je pravda, že Charilaos to docela kazí, ale když požadují výsledky jen pro zbývající dvojici, vychází mi stále podrobnější rodokmen. A ten cílem nebyl. Několikrát jsem prohodil pořadí či vyměnil písmenko, a ejhle! Stránky značky Botrys! Tedy přesněji Βότρυς, kterýžto název se mi do latinky přepisuje poměrně nechutně jako Votrus, v lepším případě jako Votris. Tak proto jsme nic pořádného předtím nenašli.

Jsou tu i zajímavé odkazy. Čistě mimo hlavní proud vyprávění: Nemá někdo zájem o dvě publikace o řeckých dějinách přelomu 19. a 20. století? V novořečtině? Na Amazonu jsem je pořídil poměrně levně. Ale zpět k tématu. Značka Botrys je uvedena v recenzi na jednu její 40letou brandy. Naštěstí autor Giannis Korovesis není až natolik opilec, ale spíše systematik, a jeho příspěvek obsahuje i fakta, nejen hodnocení nápoje: „*Ústa byla suchá a velmi pěkně integrované alkohol a vysokou komplexní chuť, která akrovilizotan ve složitých zralého ovoce chutná jako vařené citron, švestky, tomel a znovu hrozeček. Tělo bylo téměř plné, s dlouhou dochutí.*“⁵ Budu si muset někde zjistit, co znamená smyslné slovo „akrovilizotan“. To opiectví nepřičítám autorům příspěvků na této stránce náhodou, protože ona sama se jmenuje „Bitterbooze“, a jak naleznete již v jejím záhlaví, je určena podobným *boozers*, jako jsou autoři článků.

3 Všichni jsou k nalezení na internetových stránkách Geneanet. Alice Madeleine Zannou, dostupné z <https://gw.geneanet.org/andreasjs?lang=en&pz=andreas+josef&nz=schwab&p=madeleine+alice&n=roche>, Jean Marius Emmanuel Roche, dostupné z <https://gw.geneanet.org/andreasjs?lang=en&pz=andreas+josef&nz=schwab&p=jean+marius+emmanuel&n=roche> [cit. 2019-05-14]. Ostatní k nalezení pomocí odkazů.

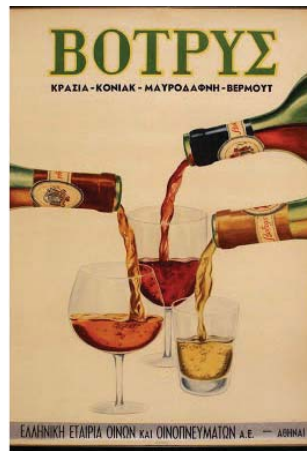
4 Jancis Robinson – Julia Harding, *Oxford Companion to Wine*, Oxford: Oxford University Press 2015, s. 110.

5 Bitterbooze [online] dostupné z <https://www.bitterbooze.com/botrys-40-etwn/> [cit. 2019-06-06].

Pokud jsem pochopil text, pak pro dobu, jež mne zajímala, je důležitá existence něčeho, čemu se tu v originále říká Σταφιδικό ζήτημα [Stafidικό zítima], a znamená to něco jako problém s rozinkami. A odtud jsem se konečně odpíchl, i když jsem si způsobil množství nečekaných starostí a hlavně nutnost nastudovat celou řadu stran souvisejících s mým problémem jen opravdu okrajově, ale současně nepominutelných, pokud jsem chtěl pochopit, o čem to vlastně píše. Vydáme se tedy na chvíli po této stopě a budeme doufat, že se nám posléze podaří nalézt opět tu správnou křižovatku, aby z toho nebyla výprava opačným směrem.

Tedy „rozinkový problém“. Když se vrátíme do hloubky 19. století, zjistíme, že z turecké nadvlády osvobozené Řecko bylo chudé, ale občas se objevili v politické reprezentaci lidé, kteří s tím mínili něco dělat. Jedním z takových byl předseda vlády a autor agrární reformy Alexandros Koumoundouros. Ten v roce 1871 rozdal množství půdy drobným zemědělcům. Jenže nevelký rozsah jejich přidělů je motivoval k tomu, aby se v pěstování soustředili na komodity, které snadno vynášejí, tedy na víno a olivy. Olivy a olej z nich na odbyt šly, ale při nevalné pověsti tehdejšího řeckého vína produkovaly se z hroznů tamních vinic zejména rozinky, nikoliv víno, jehož měla Evropa i Amerika dost z jiných zdrojů.

Konec konců, nikdo ani nepočítal s tím, že by se nějak zásadně zvýšil export řeckého vína. Na to mělo nejen špatnou pověst, ale i celkově bylo vnímáno jako produkt, jenž se konzumuje doma, v Řecku, neexistovaly tamní firmy, jež by jeho vývoz podporovaly, a vlastně o tom ani nikdo příliš neuvažoval. Je to podobná situace jako u vína italského, které bylo dlouho ve stínu francouzského nebo německého,

a nikdo si ještě v době mezi válkami neuvědomoval, že Itálie je vinařská velmoc, neboť se 95 % jejího vína vypilo doma a vyvezlo se jen malé množství typických opletených lahví Chianti a nějaké to víno dezertní či vermut.

Co však mělo pověst výtečnou, byly řecké rozinky. U nás je kvůli podobě se slovem „hrozen“ nazýváme hrozkami, ale správný název pocházející z francouzského „raisin“ přes německé „Rosine“ je rozinka. Dnes, jakož i dříve se k produkci rozinek v zásadě používaly dvě základní odrůdy vinné révy: korintská, která se pěstuje zejména v severní a západní části Peloponéského poloostrova a na Jónských ostrovech (Zakynthos a Kefalonia) a dává malé tmavé korintky, a sultánka, kterou dnes najdeme hlavně na Krétě v okolí Heraklionu a okolo Korintu. Sušením získáme ze sultánky větší a nazlátlé rozinky.

Zatímco sultánky původně pocházejí z Asie a dorazily na Krétu teprve na počátku 20. století, korintská odrůda je autochtonní, její počátky nalezneme přímo v Řecku, kde se pěstovala už od časů Homéra. První zápisy o jejím vývozu pak pocházejí z 12. století. O sedm století později už její vývoz činil 75 % z celkového řeckého vývozu, což Řecku po balkánských válkách velmi pomohlo utvořit moderní průmyslový stát a transformovat společnost.⁶

Vyvážely se tedy řecké korintky masově již před Koumoundourými reformami, ale tento státní zásah posílil jejich produkci a bylo nutno odpovídajícím způsobem zajistit i vývoz. Autoři z časopisu *Ruralia* upozorňují na to, že dlouho byli tradičními odběrateli zejména Rakousko-Uhersko a Británie. S trochou nadsázky možno skutečně říci, že „spotřeba pudinku se šíří i do střední a chudé vrstvy anglické společnosti. Tento nárůst vede k rychlé expanzi pěstování řeckých rozinek, která je lukrativnější než obiloviny.“⁷

V severozápadní části poloostrova Peloponés, hlavní produkční oblasti, se obdělávaná půda, produkce a vývoz v průběhu deseti let zdvojnásobily. V roce 1878 představovaly 80 % celkového řeckého vývozu rozinky, jediný výrobek, který stát mohl uvést na mezinárodní trh. Onen rok 1878 se stal přelomovým a ukázal, že to, co pro jednoho může znamenat absolutní zkázu, někde jinde výrazně pomůže. Tehdy totiž byly francouzské vinice napadeny a zničeny fyloxerou (*Dactulosphaira vitifoliae*). Byla to poslední velká rána francouzskému vinařství, a právě tehdy

6 Giulia Meloni – Johan F. M. Swinnen, Standards, tariffs and trade: The rise and fall of the raisin trade between Greece and France in the late 19th century and the definition of wine, in *LICOS Discussion Paper*, No. 386 [online] dostupné z <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/172038/1/875994148.pdf> [cit. 2016-05-10].

7 Georges Progoulakis – Eugenia Bournova, Le Monde Rural Grec, 1830–1912, *Ruralia*, 08, 2001 [online] dostupné z <https://journals.openedition.org/ruralia/214> [cit. 2016-05-10].

zaznamenaly korintky druhu „*Stafida Ilias*“ výrazně zvýšenou poptávku a staly se mimořádně slavnými. Francouzský trh poté absorboval velkou část řeckých rozinek a tak ještě zlepšil jejich pověst.

V době největšího rozmachu pěstování rozinek se okres Ilia (pro nás s klasickým vzděláním jde o starověkou Élidu) stal centrem obchodu, jak o tom ostatně svědčí železniční trať spojující Patras přes Pyrgos (hlavní město okresu Ilia) s přístavem Katakolo na jihu poloostrova. Tato železnice byla postavena, aby se rozinky rychleji a snáze dostaly z místa produkce až do přístavu a na loď, které je nakládaly pro vývoz. Železniční trať, konkrétně úsek Pyrgos–Katakolo, byla otevřena dne 3. února 1883 a byla vůbec první v celém Řecku. Jednalo se o zlatou éru, ve které mnoho rolníků z Peloponésu zbohatlo. V období mezi léty 1887 a 1893 hodnota vyvážených korintek významně překročila hodnotu veškerého ostatního vyváženého zboží.⁸

Bylo to prosté. V krizovém stavu francouzského vinařství se hodil jakýkoliv prostředek. „Vína, původně považovaná za vhodná jen pro výrobu octa nebo destilaci, našla nyní připravený trh. Nehledě na jednoduché přidávání vody, což hospodští dělali vždycky, nejpohotovější odpověď byla vyrábět víno z hrozinek dovezených zejména z Řecka a Turecka. Dovoz hrozinek činil před krizí několik tisíc tun ročně (hlavně pro potřebu pekařů a cukrářů). Do osmdesátých let 19. století se toto číslo zvýšilo na milion. Dovážely se hlavně do jižních přístavů, jako jsou Marseille a Sète. Kniha vydaná v roce 1880 v Marseille nesla jednoduchý název *Jak vyrobit víno z hrozinek*. Během několika let bylo vyžádáno dvanáct vydání.“⁹

Rozinka se stala nejvýznamnějším zemědělským produktem Peloponésu, přičemž severní a západní části poloostrova si udržely pověst producenta výjimečné kvality, který byl velmi populární v zahraničí, zejména ve Velké Británii. Anglie – a po vypuknutí fyloxérové krize i Francie – absorbovaly téměř veškerou produkci, přičemž na domácí řecký trh přicházelo pouze malé procento. To vše mělo zvláštní dopad na hospodářství Řecka a zejména na regiony se zemědělskou monokulturou. Zvýšená poptávka po rozinkách způsobila také to, že se i olivové háje změnilly na vinice.¹⁰

Ale do roku 1893 se francouzské vinice z fyloxéry zotavily. Francouzská vláda dala hlasovat o ochranných zákonech pro svoje vinaře a vinařskou ekonomiku a následně uvalila na dovážené rozinky vysoká cla. Pak k tomu stačilo, aby si

8 Mariana Kavroulaki, *History of Greek Food. Raisins, Currants, Sultanas*, 2007 [online] dostupné z <http://1historyofgreekfood.wordpress.com/2007/10/> [cit. 2016-05-03].

9 Hugh Johnson, *Příběh vína*, Praha: Slovart 2008, s. 212.

10 George Dertilis, *The Industrial Revolution and the Greek Economy (1830–1910)*, Athens: Ant. Sakoulas 1984.

Británie poté, co řecké firmy odmítly podepsat smlouvu na 20 let, opatřila počátkem 20. století jiné dodavatele, a problém byl na světě. Během několika let se trh řeckých korintek zhroutil.

Oblasti pěstování rozinek čelily hospodářské destrukci a zejména na severozápadním Peloponésu se odehrávaly dynamické sociální boje. Farmáři pomalu začali znovu vyrábět víno a jiné zboží, nebo opustili zemědělství. Přesunuli se do velkých měst v Řecku nebo do zahraničí. Od roku 1890 do roku 1914 emigrovalo do Ameriky přes 350 000 řeckých venkovanů.¹¹

Řecká vláda se pokusila vyléčit ekonomické a politické potíže, které byly způsobeny rozinkovou krizí, ovšem nikoliv přijetím strukturálních zemědělských a ekonomických opatření, ale intervencí na trhu. Ani jeden z pokusů se nesetkal s úspěchem, protože nařízení nebyla dodržována, úředníci byli úplatní, avšak stát občas zasáhl proti nepravým, zejména když potřeboval peníze. V důsledku hospodářského kolapsu povstali zemědělci na Peloponésu a v době krize požadovali ochranu státu. Vláda se v roce 1895 rozhodla uložit 15% srážku na vyvážené rozinky. Podle tohoto zákona musel každý výrobce dodat do státních skladů 15 % množství, které vyvezl. Stát poté tuto zásobu prodal obchodníkům, kteří ji mohli zhodnotit na alkohol a pouze v této formě exportovat.

Když se krize v roce 1899 dále prohloubila, rozhodla se vláda G. Theotokise zřídit tzv. Raisin Bank s cílem snížit půjčky producentům a řídit množství vyprodukovaných rozinek. I přes povzbudivé počáteční zprávy ani tato vládní akce nefungovala. V roce 1902 ceny opět klesly kvůli nadprodukcí a v roce 1903 se situace ještě zhoršila, přičemž stát měl v záloze nový zákon, který zvýšil daň na 24 %.

Theotokis zákonem nařídil, aby Raisin Bank vykupovala přebytečnou produkci, a bylo rozhodnuto vybírat naturální daň z půdy a současně přijímat opatření k zabránění nové výsadby. Při tom všem se však zdá, že problémy s rozinkami nejlépe řešila emigrace velkého počtu pěstitelů hroznů do Ameriky.¹²

A teprve v tomto okamžiku můžeme navázat přerušené vlákno našeho vyprávění a vrátit se ke jménům, jež jsme objevili na samém počátku. Pánové Zannos, Roche a Charilaos se totiž dali dohromady a spolu s dalšími řeckými podnikateli (Leonidas Oikonomidis, Nikolaos Kanellopoulos a Dimitris Galanopoulos) stáli za

11 Effie Vasilopoulou – Antonia Trichopoulou, Greek raisins: A traditional nutritious delicacy, *Journal of Berry Research* 4, 2014, s. 124 [online] dostupné z <https://content.iospress.com/download/journal-of-berry-research/jbr074?id=journal-of-berry-research%2Fjbr074> [cit. 2019-09-09].

12 Iro Deligiannis, To stafidiko zítima, *Pemptousia*, 2014 [online] dostupné z <https://www.pemptousia.gr/2014/05/to-stafidiko-zitima/> [cit. 2019-09-09].

plánem, jak vyřešit rozinkový problém tehdejšího Řecka, respektive jak si při jeho řešení pomoci k penězům.

Takto vznikla v roce 1906 (vládní věstník 124/26-5-1906) Řecká společnost vína a alkoholu (připadá mi to jako nejlepší překlad názvu Ελληνικής Εταιρείας Οίνων & Οινοπνευμάτων; říkejme jí dobovou zkratkou E.E.O.O.). Na jejím vzniku se finančně podílela zmíněná již Raisin Bank a pak dvě společnosti odborníků – Vinařství Epaminondas Charilaos & Co. a firma Aristovoulos Zannos – Emmanouil Ross & Co. Majitelé obou těchto podniků byli schopní lidé, s výbornou znalostí předmětu a samozřejmě s velkou tradicí a know-how.¹³

Kořeny druhého z podniků leží v roce 1884, kdy se spřátelili dva spolužáci z École Nationale d'Agriculture de Montpellier, rodák z Konstantinopole Aristovoulos Zannos (1856–1943) a Francouz z Marseille Jean Marius Emmanuel Roche (1861–1929). Když přišli do Řecka, pronajali si vinice královské rodiny na ostrově Petalia. S podporou několika francouzských lihovarů založili firmu v Sepolii na jihu Athén a pak i další v Kalamatě. Na konci roku 1900 byla jejich společnost přejmenována na Winery and Agricultural Industry S.A., disponující základním kapitálem 2 milióny drachem.

Ve stejné době se další skupina Řeků původem z rumunské Galați pustila do produkce vína pod značkou *Charilaos & Co.* Jejím vůdčím duchem byl Epaminondas Charilaos (1874–1947), který spolu s chemikem jménem Nikolaos Kanellopoulos založil společnost Elefsina Soap and Olive Oil Company. V roce 1898 se k němu připojil Leonidas Oikonomidis a společně položili základy společnosti E. Charilaos & Co Winery and Alcohol Company.

Když se jejich společnosti v roce 1906 spojily, vznikla naše E.E.O.O., na mezinárodních trzích známá jako Hellenic Wine and Alcohol Company. Ochrannou známkou všech výrobků této společnosti se stalo „Botrys“. V následujících letech společnost rostla hlavně díky výrobě alkoholu ze zpracování přebytků rozinek a jeho velkému vývozu do celého světa. Vedle toho vyráběla řadu dalších lihovin včetně v Řecku populárního ouza, a dokonce vodky pod značkou Petrograd.

Ve dvacátých letech čítala již devět továren a zahrnovala více než 20 vinařství v Řecku a na Kypru. Ve své době to byl největší řecký průmyslový podnik. Jeho největší továrnou byla továrna Eleusis II v Kalamatě a třetí největší lihovar v Athénách-Sepolii. Ve svých zařízeních společnost zaměstnávala 2 200 lidí a další

13 Botrys – E.E.O.O. Viomichaniká deltía Apografis [online] dostupné z https://vida-omada.blogspot.com/2018/01/blog-post_46.html [cit. 2019-09-09].

3 000 nepřímo v agenturách, čerpacích stanicích a skladech. Nejslavnější z produktů byla brandy Botrys, o níž se říkalo, že se vyrovná francouzským koňakům.¹⁴

Bohužel nejen knihy, ale i průmyslové podniky mají své osudy. V roce 1938 je E.E.O.O., nyní už více známá pod svou ochrannou známkou BOTRYS, prodána průmyslníkovi P. Bodosakisovi a začíná svou novou etapu provozu, řeckemne introvertnější, ale stále zachovávající svoji tradici a kvalitu. V roce 1973 založil průmyslník Nadaci Bodosakis, na niž převedl veškerá svá aktiva a podíly na společnosti. Po jeho smrti v roce 1979 přešlo vedení společnosti do rukou jeho synovce. Georges Athanasiadis, nakladatel, vydavatel novin se vztahem k politikům, zejména Konstantinu Karamanlisovi, byl za záhadných okolností 19. března 1983 zavražděn.

Firma v té době již přestávala fungovat a po roce 1986 byla víceméně rozprodávána po částech. Tak se přes několik majitelů dostal ke všem lihovarům G. Bata-toudis, jinak majitel fotbalového klubu PAOK Soluň. Ten je dodnes v Řecku stíhán, což samozřejmě jím vlastněné společnosti nedává příliš pěkné perspektivy.

Ochrannou známkou BOTRYS v současnosti vlastní společnost METAXA, která je od roku 2000 členem francouzské nadnárodní společnosti REMY – COINT-REAU. Příliš se jí nechlubí, na jakýchkoliv stránkách vydolovat nějakou zmínku o značce Botrys je – jak jsme si řekli na začátku – úkol pro nadšence, který nebude litovat času. Vlastně se to celé může jmenovat spíš „Problém s rozinkami“.

Literatura

- Dertilis, G.: *The Industrial Revolution and the Greek Economy (1830–1910)*, Athens: Ant. Sak-koulas 1984.
- Goldhammer, J.: *Lexikon nápojů. Mini-vini slovník*, Praha: Merkur 1973.
- Johnson, H.: *Příběh vína*, Praha: Slovart 2008, s. 212.
- Kelblová, M.: *Encyklopedie nápojů*, Praha: Grada 1996.
- Robinson, J. – Harding, J.: *Oxford Companion to Wine*, Oxford: Oxford University Press 2015.
- Vasilopoulou, E. – Trichopoulou, A.: Greek raisins: A traditional nutritious delicacy, *Journal of Berry Research* 4, 2014. <https://doi.org/10.3233/JBR-140074>.

---

14 Botrys historie san paramithi. Bohème café bar blogspot [online] dostupné z http://boheme-cafe-bar.blogspot.com/2014/10/blog-post_28.html [cit. 2019-09-09].

Abstract

Botrys or an Essay on the Trickiness of the Historian's Work (Discourse on the Method)

The elder and more experienced certainly know or at least have a vague idea that there used to be a Greek brandy named Botrys containing 40 % of alcohol. Its name was probably derived from the name of *Botrytis cinerea* (botrytis bunch rot, more commonly). The Greek term is Βότρυς and its transcription into Latin alphabet is *Votrus* or *Votris*. However, if a scholar attempts to verify in such an elementary finding, they can get entangled in very complex and tricky historical facts. After weeks of hard work it turned out that it is probably easier to write a chapter on the history of Greek economy of the second half of 19th century than a few lines on a distillery producing a brandy called Botrys. And so this contribution somehow by the way describes a solution to the „raisin problem“ in order to conclude with some basic information on the label Botrys.

Keywords

history of gastronomy, Greek viticulture, raisins, brandy, Botrys

PhDr. Libor Vykoupil, Ph.D.

Historický ústav, Filozofická fakulta MU

Arna Nováka 1, 602 00 Brno

LiborVykoupil@seznam.cz